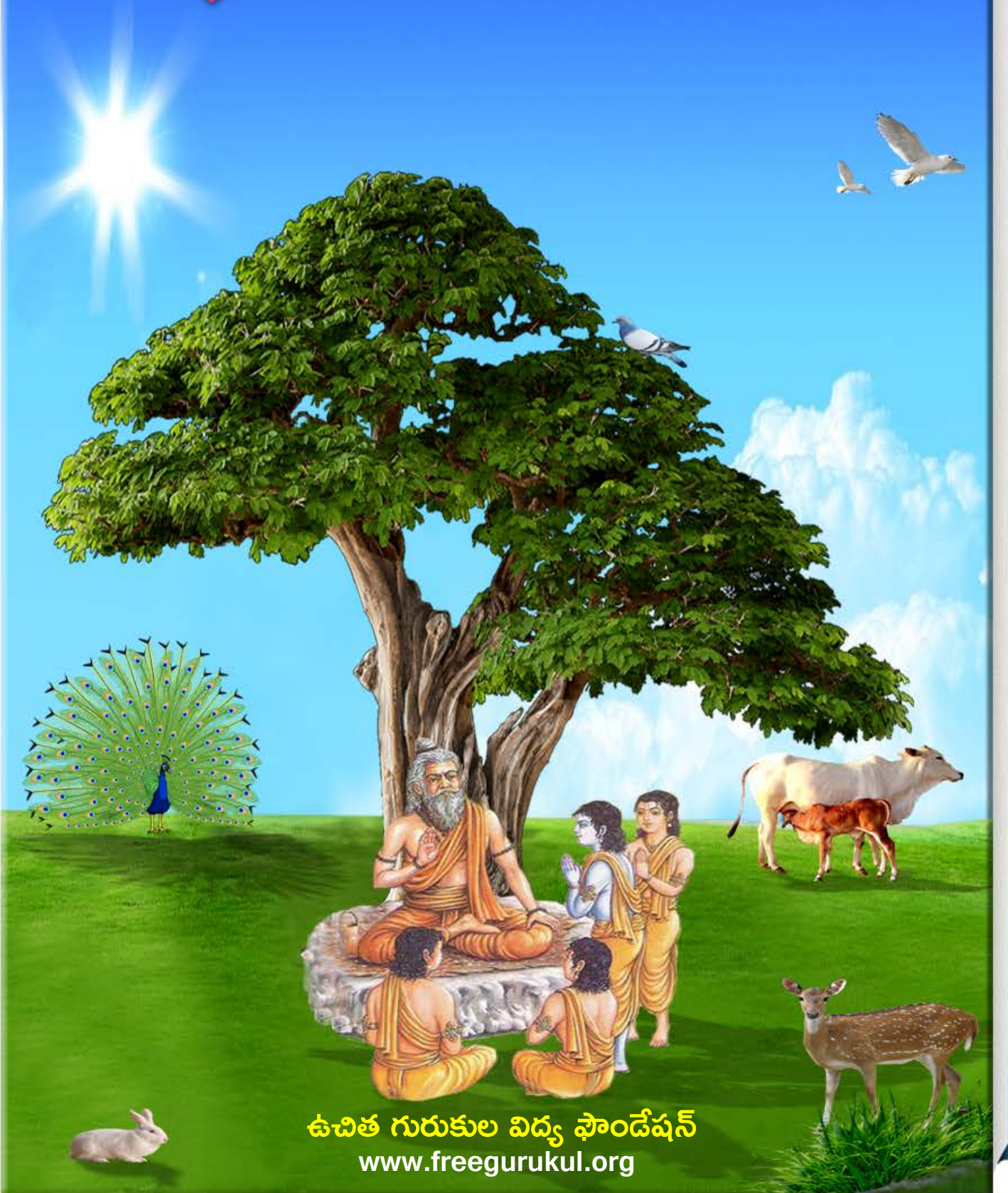

భక్తి యోగం

వినాయక వ్రత కల్పము

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కృష్ణ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాణాజి

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మి శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్: www.mohanpublications.com
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి, జ్ఞాన, ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/Whatsapp: 9042020123

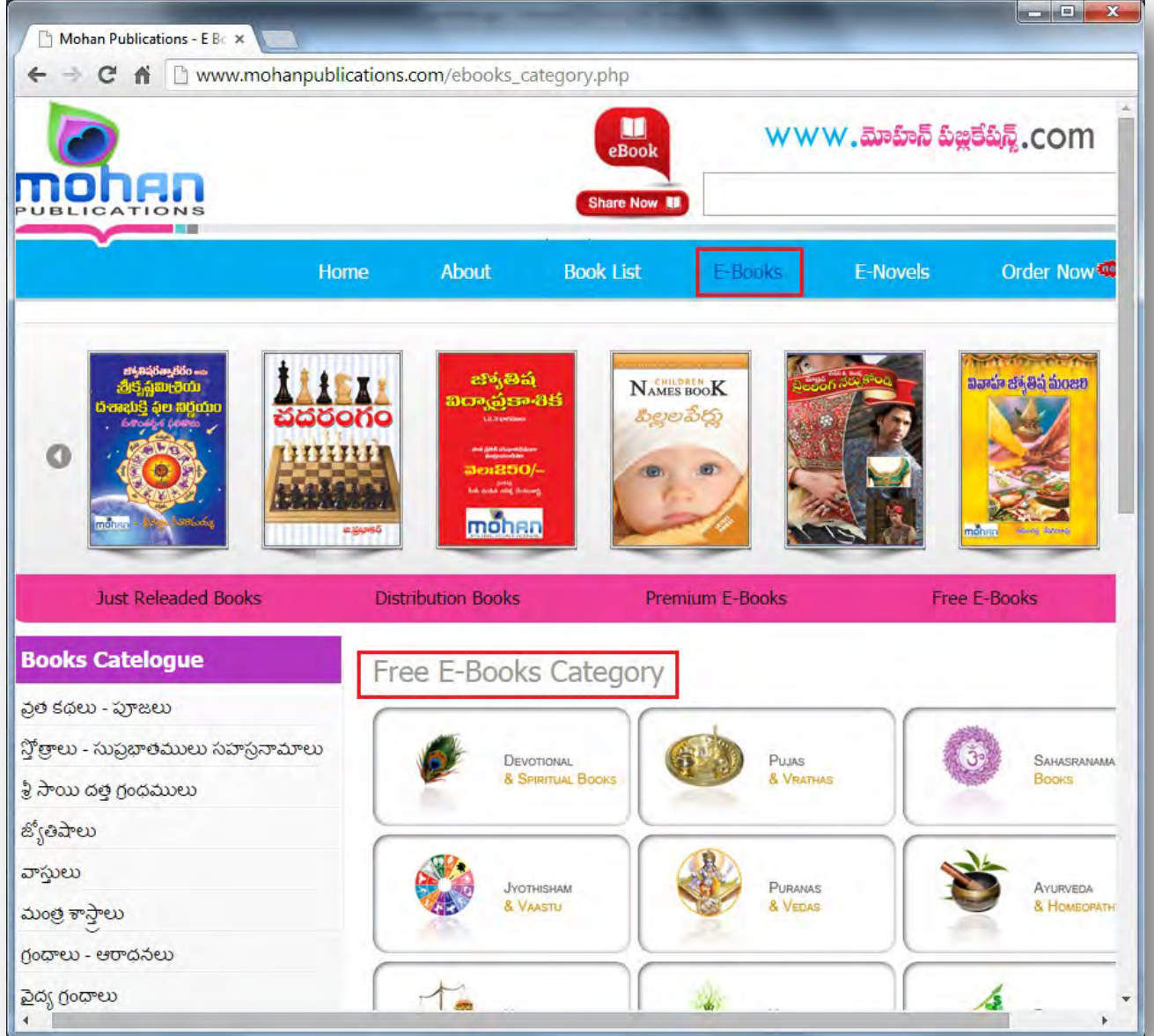
“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్:

<http://www.mohanpublications.com/>

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

**సహస్రాధిక ఉచిత తెలుగు
ఇ - గ్రంథములకు
వీక్షించండి...**

**WWW. MOHAN
PUBLICATIONS.COM**

=====

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, వైద్య,

మంత్రశాస్త్రాది గ్రంథములకు

మోహన్ పబ్లికేషన్స్,

కోటగుమ్మం,

అజంతాహోటల్ ఎదుట,

రాజమండ్రి - 533 101.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ - ఇండియా.

శ్రీ విగాయేక పూజా విధానము

ముందుగా బొట్టుపెట్టుకుని, నమస్కరించుకుని ఈవిధంగా ప్రార్థించు కోవాలి.

ప్రార్థన :

- శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥
అయం ముహూర్తస్సుముహూర్తోస్తు ॥
- శ్లో॥ తదేవలగ్నం, సుదినం తదేవ, తారాబలం చంద్రబలం తదేవ।
విద్యాబలం దైవబలం తదేవ, లక్ష్మీపతేతేంద్రియగంస్మరామి॥
సుముహూర్తోస్తు ॥
- శ్లో॥ లాభస్తేషాం, జయస్తేషాం, కుతస్తేషాం పరాభవ ।
యేషామిందీవర శ్యామో హృదయస్థో జనార్థనః॥
ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాంత
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహం॥
సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణికః
లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపతః।
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః
వక్రతుండ శూర్పకర్ణో, హేరంబః స్మంధ పూర్వజః।
అష్టావష్టా చ నామాని యః పఠేచ్ఛన్ముయాదపి ।
విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశ నిర్గమేతథా
సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్య నజాయతే ।
అభీప్సితార్థ సిద్ధ్యర్థం, పూజితో యస్మైరైరపి,
సర్వవిఘ్నచ్ఛి దేతస్మై గణాధిపతయే నమః॥

(నమస్కరించుకుని ఆచమనము ప్రాణాయామము చేసి ఈవిధంగా సంకల్పము చెప్పుకోవాలి)

సంకల్పం :

మమ ఉపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శుభాభ్యః శుభేశోభన ముహూర్తే శ్రీ మహావిష్ణోరాజ్యయా ప్రవర్తమానస్య అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతపరాహిత్యే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భరత వర్షే భరతఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య...ప్రదేశే... (శ్రీశైలానికి ఏ దిక్కులో వుంటే ఆ దిక్కు పేరు చెప్పుకోవాలి.) మధ్యప్రదేశే శోభనగృహే సమస్త బ్రాహ్మణ హరి హర గురుచరణసన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన.. నామసంవత్సరే...దక్షిణాయనే వర్షణుతౌ భాద్రపదమాసే శుక్లపక్షే చతుర్థ్యాం తిథౌ...వాసరే శుభనక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాంశుభతిథౌ శ్రీమాన్...గోత్రోద్భవస్య... నామధేయస్య ధర్మపత్నీ సమేతస్య అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థయిర్య విజయా యురారోగ్యైశ్వరాభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, ఇష్టకామార్థ సిద్ధ్యర్థం. మనోవాంఛాఫల సిద్ధ్యర్థం, సమస్త దురితోప శాంత్యర్థం సమస్త మంగళావాప్త్యర్థం, వర్షేవర్షే ప్రయుక్త వరసిద్ధి వినాయక చతుర్థి ముద్దిశ్య, శ్రీ వరసిద్ధి వినాయక దేవతా ప్రీత్యర్థం కల్పోక్ష ప్రకారేణ యావచ్చక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే. (అంటూ కుడిచేతి మధ్యవేలితో నీళ్ళు ముట్టుకోవాలి.) అదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం గణాధిపతి పూజాం కరిష్యే । తదంగ కలశపూజాం కరిష్యే ॥

కలశ పూజ :

కలశం గంధ పుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య । తస్యోపరి హస్తం నిధాయ (కలశంలో గంధం, పుష్పాలు, అక్షతలు వుంచి దానిని చేతితో తాకుతూ ఈ మంత్రం చదవాలి)
కలశస్యముఖే విష్ణుః కణ్ఠేరుద్రస్సమాశ్రితః
మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్మృతాః
కుక్షౌతు సాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ॥
ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేద స్సామవేదో హ్యథర్వణః
అంగైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశామ్బు సమాశ్రితాః
అయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః । (మనవద్ద వున్న నీటిపాత్ర చుట్టూ గంధం రాసి బొట్లుపెట్టి అందులో తమలపాకు వుంచుకోవాలి. ఈ శ్లోకం చదువుతూ ఆకును నీటిలో సవ్యపద్ధతిలో తిప్పాలి.)

శ్లో॥ గంగే చ యమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి,

సర్మదే సింధు కావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు

తమలపాకుతో కలశంలోని నీటిని పూజాద్రవ్యముల మీదా, దైవము మీదా, తమ మీదా కొద్దిగా చిలకరించుకోవాలి. అనంతరం పసుపు గణపతిని పూజించాలి.

విష్ణేశ్వర పూజ :

గణానాంత్యాం గణపతిగ్ం హవామహే, కవిం కవీనా ముపమశ్ర వస్తమం జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణ్యస్సృత్యః ఆనశృణ్వన్నూతిభిస్సీద సాదనం ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః॥

ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే (మధ్య వేలితో నీటిని తాకాలి)

ధ్యానం :

శుక్లాంబరధర విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విఘ్నోపశాంతయే

అనే శ్లోకం చదువుతూ పూవులూ, అక్షతలూ కలిపి పసుపు గణపతి పాదాలచెంత వుంచాలి. పూజను దేవుని పాదాలవద్ద మాత్రమే చేయాలి. శిరసుపైన పూలు కానీ అక్షతలు కానీ చల్లరాదు.)

ధ్యాయామి. ధ్యానం సమర్పయామి. ఆవాహయామి, ఆవాహనం సమర్పయామి. హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి. పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి (అని చెబుతూ ఉద్ధరిణతో నీటిని పసుపు గణపతికి చూపించి ఆ నీటిని పళ్లెం లేదా పాత్రలో వేయాలి.

పసుపు గణపతిని గంధం, అక్షతలు, పసుపు, కుంకుమ, పూలతో పూజించాలి. అగరుపత్తులు వెలిగించి, బెల్లం లేదా పండు నైవేద్యంపెట్టి షోడశోప చారపూజచేయాలి. యథాభాగం గుడం నివేదయామి॥ శ్రీ మహాగణాధిపతి స్సుప్రసన్నో సుప్రీతో, వరదోభవతు॥ శ్రీ గణాధిపతి ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి అంటూ పూజచేసిన అక్షతలు రెండు తీసుకొని తలపై వుంచుకోవాలి. మరలా ఆచమనంచేసి పైన సూచించిన విధంగా సంకల్పం చెప్పుకోవాలి. అథ శ్రీ వరసిద్ధి వినాయక పూజాం కరిష్యే. తదంగ ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే అంటూ కుడిచేతి మధ్య వేలితో నీటిని తాకాలి.

శ్రీ వరసిద్ధి వినాయక ప్రాణప్రతిష్ఠ :

(విగ్రహంపై పువ్వుతో కొంచెం పంచామృతాలను చిలకరించి) ఓం ఆం హ్రీం క్రోం యం రం లం వం శం షం సం హం ఇత్యాద్యేన ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కృత్వా, నమస్కృత్వా (నమస్కారం చేస్తూ) ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః

శ్లో॥ స్వామిన్ సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావసానకం ।

తావత్త్వం ప్రీతిభావేన బింబేస్మిన్ సన్నిధిం కురు ।

ఆవాహితోభవ, స్థాపితోభవ, సుప్రసన్నోభవ, అవకుంతితోభవ, వరదోభవ, ప్రసీద, ప్రసీద, ప్రసీద (అంటూ వినాయకుడి విగ్రహం పాదాల వద్ద అక్షతలు లేక పూలు వేయాలి)

షోడశోపచార పూజ :

భవసంచిత పాపౌఘ విధ్వంసన విచక్షణమ్ ।

విఘ్నాంధకార భాస్వంతం విఘ్నరాజమహం భజే ॥

ఏకదంతం శూర్పకర్ణం గజవక్త్రం చతుర్భుజం ।
 పాశాంకుశధరం దేవం ధ్యాయే త్సిద్ధి వినాయకమ్ ॥
 ఉత్తమం గణనాథస్య వ్రతం సంపత్కరం శుభం ।
 భక్తాభీష్టప్రదం తస్మాత్ ధ్యాయేత్తం విఘ్ననాయకం ॥
 ధ్యాయే ద్గజాననం దేవం తప్తకాంచన సన్నిభం ।
 చతుర్భుజం మహాకాయం సర్వాభరణ భూషితం ॥
 శ్రీ గణాధిపతయే నమః । ధ్యాయామి॥
 (వినాయకుడి విగ్రహం పాదాల వద్ద పూలు, అక్షతలు వేసి నమస్కరించాలి)

అత్రాగచ్ఛ జగద్వస్త్వ సురరాజార్చితేశ్వర
 అనాధనాథ సర్వజ్ఞ గౌరీగర్భ సముద్భవ ॥
 అవాహయామి (మరల అక్షతలు వేయాలి)

మౌక్తికే పుష్పరాగైశ్చ నానారత్నైర్విరాజితం
 రత్నసింహాసనం చారు ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥
 ఆసనం సమర్పయామి॥ (అక్షతలు లేదా పూలు వేయాలి)

గౌరీపుత్ర నమస్తేస్తు శంకర ప్రియనందన
 గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం గన్ధపుష్పాక్షతైర్యుతమ్
 అర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥
 (ఉద్ధరిణతో నీరును స్వామికి చూపించి ప్రక్కన వుంచుకున్న పాత్రలో వేయాలి)

గజవక్త్ర నమస్తేస్తు సర్వాభీష్ట ప్రదాయక ।
 భక్త్యాపాద్యం మయాదత్తం గృహాణ ద్విరదానన ॥
 పాద్యం సమర్పయామి (మరల కొంచెం నీటిని స్వామికి చూపించి స్వామి
 పాదాల ముందుంచాలి.)

అనాధనాథ సర్వజ్ఞ గీర్వాణ గణపూజిత ।
 గృహాణాచమనం దేవ తుభ్యందత్తం మయాప్రభో॥
 ఆచమనీయం సమర్పయామి ॥
 (కొంచెంనీటిని స్వామికి చూపించి పాత్రలో వేయాలి)

దధిక్షీర సమాయుక్తమ్ మధ్వాజ్యేన సమన్వితమ్ ।
 మధుపర్కం గృహాణే దం గజవక్త్ర నమోస్తుతే ॥
 మధుపర్కం సమర్పయామి॥ (స్వామికి మధుపర్కాన్ని సమర్పించాలి.)

స్నానం
 పంచామృతైర్దేవ గృహాణ గణనాయక । అనాధనాథ సర్వజ్ఞ గీర్వాణ పూజిత ॥
 పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥ (ఆవుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, పంచదార,
 తేనెలు స్వామివిగ్రహంపై చల్లాలి. కొబ్బరికాయకొట్టి ఆ నీటిని స్వామిపై చల్లాలి)

గంగాది సర్వతీర్థేభ్యః అహృతైరమలైర్జలైః ।
 స్నానం కురుష్వభగవన్స్వమాపుత్ర నమోస్తుతే ॥
 శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి॥ (కొంచెం నీటిని స్వామిపై చల్లాలి)
 రక్తవస్త్రద్వయంచారు దేవయోగ్యం చ మంగళం ।
 శుభప్రదం గృహాణత్వం లంబోదర హరాత్మజః ॥
 వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి (స్వామికివస్త్రాలు లేదా ఇంట్లో పూజ చేసుకొనేట్ల
 యితే పత్తికిపసుపు, కుంకుమరాసి దానినివస్త్రంగా ఇవ్వవచ్చు)
 రాజితం బ్రహ్మసూత్రంచ కాంచనంచోత్తరీయకం ।
 గృహాణదేవ సర్వజ్ఞ భక్తానా మిష్టదాయక
 ఉపవీతం సమర్పయామి॥ (యజ్ఞోపవీతాన్ని సమర్పించాలి)
 చందనాగరు కర్పూర కస్తూరి కుంకుమాన్వితం ।
 విలేపనం సురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥
 గంధం సమర్పయామి (కొంచెం గంధాన్ని స్వామికి అలంకరించాలి)
 అక్షతాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలియాన్ తండులాన్ శుభాన్ ।
 గృహాణ పరమానంద శంభుపుత్ర నమోస్తుతే ॥
 అక్షతాన్ సమర్పయామి (స్వామికి అక్షతలు సమర్పించాలి)
 సుగన్ధాని చ పుష్పాణి జాతీకుంద ముఖాని చ ।
 యేకవింశతి పత్రాణి సంగృహాణ నమోస్తుతే ॥
 పుష్పాణి పూజయామి । (స్వామిని పూలతో పూజించాలి)

అధాంగపూజ

ఓం శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః అధాంగపూజాం కరిష్యే. ఓం గణేశాయ
 నమః - పాదోపూజయామి, ఓం ఏకదంతాయ నమః-గుల్ఫో పూజయామి,
 ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః-జానునీ పూజయామి ఓం విఘ్నరాజాయ నమః
 -జంఘే పూజయామి ఓం అఖువాహనాయ నమః ఊరూం పూజయామి,
 జంఘాపూజయామి, కటింపూజయామి, లంబోదరాయనమః ఉదరం పూజ
 యామి, గణనాథాయ నమః నాభిం పూజయామి, గణేశాయ నమః హృదయం
 పూజయామి స్థూల కంఠాయ నమః-కంఠం పూజయామి ఓం స్కంధాగ్రజాయ
 నమః-స్కంధోపూజయామి ఓం పాశహస్తాయ నమః-హస్తౌ పూజయామి ఓం
 గజవక్త్రాయ నమః-వక్త్రం పూజయామి ఓం విఘ్నహంత్రే నమః-నేత్రే పూజ
 యామి ఓంశూర్పకర్ణాయ నమః-కర్ణౌ పూజయామి ఓం ఫాలచంద్రాయ నమః
 -లలాటం పూజయామి ఓం సర్వేశ్వరాయ నమః-శిరఃపూజయామి ఓం
 విఘ్నరాజాయ నమః-సర్వాణ్యంగాని పూజయామి.

అథ ఏకవింశతి పత్రపూజ

(ఒక్కొక్క నామంచదుపుతూ బ్రాకెట్లోపేర్కొన్నపత్రాలు తీసుకుని స్వామిని పూజించాలి.)
 ఓం సుముఖాయనమః మాచీపత్రం పూజయామి (మాచిపత్ర)

ఓం గణాధిపాయ నమః బృహతీపత్రం పూజయామి (వాకుడాకు)
 ఓం ఉమాపుత్రాయ నమః బిల్వపత్రం పూజయామి (మారేడు)
 ఓం గజాననాయ నమః దూర్వాయుగ్మం పూజయామి (గరిక)
 ఓం హరసూనవే నమః దత్తూరపత్రం పూజయామి (ఉమ్మెత్త)
 ఓం లంబోదరాయ నమః బదరీపత్రం పూజయామి (రేగు)
 ఓం గుహాగ్రజాయ నమః అపామార్గపత్రం పూజయామి (ఉత్తరేణి)
 ఓం గజకర్ణాయ నమః తులసీపత్రం పూజయామి (తులసీ)
 ఓం ఏకదంతాయ నమః చూతపత్రం పూజయామి (మామిడి)
 ఓం భిన్నదంతాయ నమః విష్ణుక్రాంతపత్రం పూజయామి (విష్ణుకాంత)
 ఓం వటవే నమః దాడిమీపత్రం పూజయామి (దానిమ్మ)
 ఓం సర్వేశ్వరాయ నమః దేవదారుపత్రం పూజయామి (దేవదారు)
 ఓం ఫాలచంద్రాయ నమః మరువకపత్రం పూజయామి (మరువం)
 ఓం హేరంబాయ నమః సింధువారపత్రం పూజయామి (వావిలి)
 ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః జాజిపత్రం పూజయామి (జాజి)
 ఓం సురాగ్రజాయ నమః గణ్డకీపత్రం పూజయామి (గండకీ)
 ఓం ఇభువక్తాయ నమః శమీపత్రం పూజయామి (జమ్మి)
 ఓం వినాయకాయ నమః అశ్వత్థపత్రం పూజయామి (రావి)
 ఓం సురసేవితాయ నమః అర్జునపత్రం పూజయామి (మద్ది)
 ఓం కపిలాయ నమః అర్కపత్రం పూజయామి (తెల్లజిల్లేడు)
 ఓం గణేశ్వరాయ నమః ఏకవింశతిపత్రాణి పూజయామి

శ్రీ వినాయకాష్టోత్తర శతనామావళి:

(ఈ క్రింది నామాలు చదువుతూ స్వామిని పూలతోగాని, అక్షతలతో గాని పూజించాలి. ఒకరు నామాలు చదువుతుండగా మిగిలిన వారు ఓం అనుకుంటూ పూజచేయాలి.)

ఓం గజాననాయ నమః	ఓం సురాధ్యక్షాయ నమః
ఓం గణాధ్యక్షజాయ నమః	ఓం సురారిఘ్నాయ నమః
ఓం విఘ్నరాజాయ నమః	ఓం మహాగణపతయే నమః
ఓం వినాయకాయ నమః	ఓం మాన్యాయ నమః
ఓం ద్వైమాత్యురాయ నమః	ఓం మహాకాలాయ నమః
ఓం ద్విముఖాయ నమః	ఓం మహాబలాయ నమః
ఓం ప్రముఖాయ నమః	ఓం హేరంబాయ నమః
ఓం సుముఖాయ నమః	ఓం లంబజఠరాయ నమః
ఓం కృతినే నమః	ఓం హ్రస్వగ్రీవాయ నమః
ఓం సుప్రదీపాయ నమః	ఓం మహోదరాయ నమః
ఓం సుఖనిధయే నమః	ఓం మదోత్పతాయ నమః

ఓం మహావీరాయ నమః	ఓం పార్వతీనందనాయ నమః
ఓం మంత్రిణే నమః	ఓం ప్రభవే నమః
ఓం మంగళ స్వరాయ నమః	ఓం కుమారగురవే నమః
ఓం ప్రమథాయ నమః	ఓం అక్షోభ్యాయ నమః
ఓం ప్రథమాయ నమః	ఓం కుంజరాసురభంజనాయ నమః
ఓం ప్రాజ్ఞాయ నమః	ఓం ప్రమోదాయ నమః
ఓం విఘ్నకర్త్రే నమః	ఓం మోదకప్రియాయ నమః
ఓం విఘ్నహంత్రే నమః	ఓం కాంతిమతే నమః
ఓం విశ్వనేత్రే నమః	ఓం ధృతిమతే నమః
ఓం విరాట్పతయే నమః	ఓం కామినే నమః
ఓం శ్రీపతయే నమః	ఓం కపిత్థవనప్రియాయ నమః
ఓం వాక్పతయే నమః	ఓం బ్రహ్మచారిణే నమః
ఓం శృంగారిణే నమః	ఓం బ్రహ్మరూపిణే నమః
ఓం ఆశ్రితవత్సలాయ నమః	ఓం బ్రహ్మవిద్యాదిదానభువేనమః
ఓం శివప్రియాయ నమః	ఓం జిష్ణవే నమః
ఓం శీఘ్రకారిణే నమః	ఓం విష్ణుప్రియాయ నమః
ఓం శాశ్వతాయ నమః	ఓం భక్తజీవితాయ నమః
ఓం బలాయ నమః	ఓం జితమన్మథాయ నమః
ఓం బలోత్థితాయ నమః	ఓం ఐశ్వర్యకారణాయ నమః
ఓం భవాత్మజాయ నమః	ఓం జ్యాయసే నమః
ఓం పురాణపురుషాయ నమః	ఓం యక్షకిన్నరసేవితాయ నమః
ఓం పూష్టే నమః	ఓం గంగాసూతాయ నమః
ఓం పుష్కరోత్థిస్తవారిణే నమః	ఓం గణాధిశాయ నమః
ఓం అగ్రగణ్యాయ నమః	ఓం గంభీరనిదాయ నమః
ఓం అగ్రపూజ్యాయ నమః	ఓం వటవే నమః
ఓం అగ్రగామినే నమః	ఓం అభీష్టవరదాయ నమః
ఓం మంత్రకృతే నమః	ఓం జ్యోతిషే నమః
ఓం చామీకరప్రభాయ నమః	ఓం భక్తనిధయే నమః
ఓం సర్వస్మై నమః	ఓం భావగమ్యాయ నమః
ఓం సర్వోపాస్యాయ నమః	ఓం మంగళప్రదాయ నమః
ఓం సర్వకర్త్రే నమః	ఓం అవ్యక్తాయ నమః
ఓం సర్వనేత్రే నమః	ఓం అప్రాకృతపరాక్రమాయ నమః
ఓం సర్వసిద్ధి ప్రదాయ నమః	ఓం సత్యధర్మిణే నమః
ఓం సర్వసిద్ధయే నమః	ఓం సుఖయే నమః
ఓం పంచహస్తాయ నమః	ఓం సరసాంబునిధయే నమః
	ఓం మహేశాయ నమః

ఓం దివ్యాంగాయనమః	ఓం కళ్యాణగురవేనమః
ఓం మణికింకిణీమేఖలాయనమః	ఓం ఉన్నత్తవేషాయనమః
ఓం సమస్తదేవతామూర్తయేనమః	ఓం పరాజితాయనమః
ఓం సహిష్ణవే నమః	ఓం సమస్తజగదాధారాయనమః
ఓం సతతోత్థితాయ నమః	ఓం సర్వైశ్వర్యప్రదాయ నమః
ఓం విఘాతకారిణే నమః	ఓం అక్రాంతచిద చిత్రభవేనమః
ఓం విశ్వగ్రుశే నమః	ఓం విఘ్నేశ్వరాయనమః
ఓం విశ్వరక్షాకృతే నమః	ఓం వరసిద్ధివినాయకస్వామినేనమః

ధూపము :

దశాంగం గుగ్గులోపేతం సుగంధిం సుమనోహరమ్ ।

ఉమాసుత నమస్తుభ్యం గృహాణ వరదోభవ ।

ధూపమా ప్రూపయామి

(అగరబత్తి వెలిగించి ఆ ధూపాన్ని స్వామికి చూపించి పక్కన వున్న స్థాండులో కాని, అరటిపండుకు కానీ గుచ్చాలి.)

ఓపము :

సాజ్యం త్రివర్తినంయుక్తం వహ్నినాద్యోతితం మయా

గృహాణ మంగళం దీపం ఈశపుత్ర నమోస్తుతే

దీపం దర్శయామి (దీపాన్ని స్వామికి చూపించాలి)

నైవేద్యము :

(కొబ్బరికాయలు ఇంకా వుంటే వాటిని తలా ఒకటి కొట్టి నైవేద్యం పెట్టాలి. అంతకు ముందు స్నానం సమయంలో కొట్టిన కొబ్బరికాయను, పిండి వంటలు, పానకం, వడపప్పు, కుడుములు, ఉండ్రాళ్లు, అరటి పండ్లు మొదలైన వాటిని స్వామి ముందుంచాలి.)

సుగంధాన్ సుకృతాంత్రైవ మోదకాన్ ఘృతపాచితాన్

నైవేద్యం గృహ్యతాం దేవ చణముద్గైః ప్రకల్పితాన్

భక్ష్యం భోజ్యంచ లేహ్యంచ చోష్యం పానీయమేవచ

ఇదం గృహాణ నైవేద్యం మయాదత్తం వినాయక ॥

శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః నైవేద్య సమర్పయామి. అంటూ ఆకుతో ఆ పదార్థాలన్నింటి పైన కొద్దిగానీరుచల్లాలి. ఆ తరువాత స్వామికి నైవేద్యం పెట్టాలి.

తాంబూలము :

పూగీఫల సమాయుక్తం నాగవల్లీ దక్షైర్యుతం

కర్పూరచూర్ణ సమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

తాంబూలం సమర్పయామి

(తమలపాకులు, వక్క, పండు, దక్షిణతో కూడిన తాంబూలాన్ని వినాయ కుడి విగ్రహం ముందు వుంచి నమస్కరించాలి.)

నీరాజనము :

సదానందద విఘ్నేశ పుష్కలాని ధనాని చ,

భూమ్యాం స్థితాని భగవన్ స్వీకురుష్వ వినాయక

సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి

ఘృతవర్తి సహస్రైశ్చ

కర్పూర శకలైస్తథా నీరాజనం మయాదత్తం

గృహాణ వరదోభవ నీరాజనం సమర్పయామి

(కర్పూరం వెలిగించి స్వామికి హారతి ఇచ్చి, ఆ తరువాత హారతి పాత్రపై కొంచెం నీటిని వుంచి కళ్ళకు అద్దుకోవాలి)

మంత్రపుష్పము :

(పుష్పం, అక్షతలు తీసుకొని నిలుచుని ఈ శ్లోకాన్ని పఠించాలి)

సుముఖశ్చైక దంతశ్చ కపిలో గజకర్ణికః

లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపా

ధూమకేతుః గణాధ్యక్షో ఫాలచంద్రో గజానన

వక్రతుండః మహాకాయ కోటిసూర్య సమప్రభ

అవిఘ్నం కురుమే దేవా సర్వకార్యేషు సర్వదా

(అక్షలు, పూలు స్వామి పాదాలవద్ద వుంచాలి)

ప్రదక్షిణం :

యానికానిచ పాపాని జన్మాంతర కృతానిచ !

తాని తాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదే పదే.

పాపోహం పాపకర్మాహం పాపాత్మ పాపసంభవః!

త్రాహి మాం కృపయా దేవ శరణాగత వత్సల

అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ!

తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష గణాధిప ॥

ఆత్మ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥

(ప్రదక్షిణచేసినమస్కరించాలి. సాష్టాంగప్రణామంచేయడం సంప్రదాయం)

ఆ తరువాత మరలా కూర్చొని, కొన్ని అక్షతలు చేతిలోకి తీసుకోవాలి కొంచెం

నీటిని అక్షతలపై వేసుకొని ఈ శ్లోకం చెప్పుకోవాలి.

యస్య స్మృత్యాచనామోఖ్య తపః పూజాక్రియాదిషు

న్యూనం సంపూర్ణం తాం యాతి సద్యోవందే తం గణాధిప

మంత్రహీనం క్రియాహీనం శక్తిహీనం మహాప్రభో

యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే

అనయా ధ్యానమావాహనాది షోడషోపచార పూజాయాచ

అష్టోత్తర నామార్చనయా చ అవసర, మహానివేదన యాచ భగవాన్

సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీ మహాగణాధిపతి దేవతార్చనమస్తు.

శ్రీమహాగణాధిపతి దేవతా సుప్రీతో సుప్రసన్నో వరదోభవతు...

అంటూ అక్షతలు, నీటిని పళ్ళెంలో వదలాలి. ఆ నీటిని, పంచామృతాలు, కొబ్బరి నీళ్ళను కలిపి తీర్థంగా తీసుకోవాలి. పూజచేసిన అక్షతలను పిల్లల శిరస్సుపై వుంచాలి. పెద్దలు కూడా ఆ అక్షతలు శిరస్సుపై ధరించాలి.

శ్రీ వినాయక ప్రతకథ

(ప్రతకథ చెప్పుకొనే ముందు కొన్ని అక్షతలు చేతిలో వుంచుకోవాలి.)

కథ పూర్తయిన తరువాత ఆ అక్షతలను శిరస్సుపై వేసుకోవాలి.

పూర్వం చంద్రవంశానికి చెందిన ధర్మరాజు జ్ఞాతుల వలన సిరిసంప దలన్నీ పోగొట్టుకున్నాడు. భార్యతోనూ, తమ్ములతోనూ వనవాసం చేస్తూ ఒకనాడు నైమిశారణ్యానికి చేరుకున్నాడు. అక్కడ శౌనకాది ఋషులకు అనేక పురాణ రహస్యాలను బోధిస్తున్న సూతమహామునిని దర్శించి, నమస్కరించి అయ్యా! మేము రాజ్యాధికారము, సమస్త వస్తు వాహనములను పోగొట్టుకున్నాము. ఈ కష్టాలన్నీ తీరి, పూర్వవైభవము పొందేలా ఏదయినా సులభమైన ప్రతాన్ని చెప్పవలసింది" అని ప్రార్థించాడు. అంత సూతుడు ధర్మరాజుకు వినాయక ప్రతం చేస్తే కష్టాలు తొలగి పోయి, సమస్త సౌఖ్యాలు కలుగుతాయంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ఒకసారి కుమారస్వామి పరమశివుణ్ణి దర్శించి తండ్రి! మానవులు ఏ ప్రతం చేయడం వలన వంశవృద్ధిని పొంది, సమస్త కోరికలూ తీరి, సకల శుభాలను, విజయాలను, వైభవాలనూ పొందగలుగుతారో అటు వంటి ప్రతాన్ని చెప్పవలసింది అని కోరాడు. అందుకు శివుడు-నాయనా! సర్వసంపత్కరము, ఉత్తమము, ఆయుష్కామ్యార్థ సిద్ధి ప్రదమూ అయిన వినాయక ప్రతమనేదోకంటుంది. దీనిని భాద్రపద శుద్ధ చవితి నాడు ఆచరించాలి. ఆ రోజు ఉదయమే నిద్రలేచి, స్నానంచేసి, నిత్య కర్మలు నెరవేర్చుకుని తమశక్తి మేరకు బంగారంతోగాని, వెండితోగాని, లేదా కనీసం మట్టితో గాని విఘ్నేశ్వరుడి బొమ్మనుచేసి, తమ ఇంటికి ఉత్తర దిక్కులో బియ్యాన్ని పోసి మండపాన్ని నిర్మించి, అష్టదశ పద్యాన్ని ఏర్పరచాలి. అందులో గణేశుని ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించాలి. అనంతరం శ్వేతగంధాక్షతలు, పుష్పాలు, పత్రాలతో పూజించి, ధూపదీపాలను, వెలగ, నేరేడు, చెరకు మొదలైన ఫలములను, రకమునకు ఇరవై ఒకటి చొప్పున నివేదించాలి. నృత్య, గీత, వాద్యపురాణ, పఠనాదులతో పూజను ముగించి, యథాశక్తి వేదవిదులైన బ్రాహ్మణులకి దక్షిణ తాంబూలాదులను ఇవ్వాలి. బంధుజనంతో కలిసి భక్ష్ట్యభోజ్యాదులతో భోజనం చేయాలి. మరునాడు ఉదయం స్నానసంధ్యలు పూర్తి చేసుకుని గణపతికి పునఃపూజచేయాలి. విప్రులకు దక్షిణతాంబూలాలతో తృప్తులను చేయాలి. ఈవిధంగా ఎవరైతే వినాయక ప్రతాన్ని చేస్తారో వాళ్ళకి గణపతి ప్రసాదంవలన సకల కార్యములూ సిద్ధిస్తాయి. అన్ని ప్రతములలోకీ అత్యుత్తమమైన ఈ ప్రతం త్రిలోక ప్రసిద్ధమై దేవముని గంధర్వాదులందరిచేతా ఆచరింపబడింది అని పరమశివుడు కుమారస్వామికి చెప్పాడు.

కనుక ధర్మరాజు నువ్వు కూడా ఈ ప్రతాన్ని ఆచరించినట్లయితే నీ శత్రువులను జయించి సమస్త స్తుఖాలను పొందుతావు. గతంలో విదర్భ యువరాణి దమయంతి ఈ ప్రతం చేయడం వలనే తాను ప్రేమించిన నలమహారాజును పెండ్లాడ గలిగింది. శ్రీకృష్ణుడంతటివాడు ఈ ప్రతంచేయడం వల్లనే శ్వమంతకమణితోపాటుగా జాంబవతీ సత్యభామలనే ఇద్దరు కన్యామణులను కూడా పొందగలిగాడు. ఈ కథ చెబుతాను విను అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు.

పూర్వకాలమున గజముఖుడయిన గజాననుడు అనేరాక్షసుడు ఒకడు శివుని గూర్చి తపస్సు చేశాడు. అతని తపస్సునకు మెచ్చి పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై వరము కోరుకొమ్మన్నాడు. అంత గజానురుడు పరమేశ్వరుని స్తుతించి, స్వామీ నీవు నాయుదర మందే నివసించాలి అని కోరాడు. దాంతో భక్తసులభుడగు శివుడు అతడి కుక్షియం దుండిపోయాడు. జగన్మాత పార్వతి భర్తను వెదుకుతూ ఆయన గజానురుని కడుపులో వున్నాడని తెలుసుకున్నది. ఆయనను దక్కించుకొనే ఉపాయం కోసం విష్ణువును ప్రార్థించినది. అంత శ్రీహరి బ్రహ్మాది దేవతలను పిలిపించి చర్చించాడు. గజానుర సంహారమునకు గంగిరెద్దుమేళమే తగినదని నిర్ణయించారు. నందీశ్వరుని గంగిరెద్దుగా అలంకరించారు. బ్రహ్మాది దేవత లందరిచే తలకొక వాయిద్యమును ధరింపజేశాడు. మహావిష్ణువు తానును చిరుగంటలు, సన్నాయిలు ధరించాడు. గజానుర పురానికి వెళ్ళి జగన్మోహనంబుగా గంగిరెద్దును ఆడించుచుండగా గజానురుడు విని, వారిని పిలిపించి తనభవనము ఎదుట గంగిరెద్దును ఆడించమని కోరాడు. బ్రహ్మాది దేవతలు రసరమ్యంగా వాద్యాలను వాయిస్తుండగా జగన్నాటక సూత్రధారియగునాహరి చిత్రవిచిత్రముగా గంగిరెద్దు నాడించాడు. గజానురుడు పరమానందభరితుడై “ఏమి కావాలో కోరుకోండి.. ఇస్తాను” అన్నాడు. అంతట శ్రీహరి గజానురుని సమీపించి “ఇది శివుని వాహనమగు నంది, శివుని కనుగొనుటకు వచ్చింది. శివుణ్ణి అప్పగించు” అని కోరాడు. ఆ మాటలకు గజానురుడు నివ్వెరపోయాడు. వచ్చినవాడు రాక్షసాంతకు డగు శ్రీహరి అని తెలుసుకున్నాడు తనకు మరణం నిశ్చయమనుకున్నాడు. తన గర్భంలో వున్న పరమేశ్వరుణ్ణి ఉద్దేశించి “స్వామీ! నా శిరస్సు త్రిలోక పూజ్యముగ చేసి, నా చర్మము నీవు ధరించు” అని ప్రార్థించాడు. తన గర్భంలో వున్న శివుణ్ణి తీసుకోవ చ్చునని విష్ణుమూర్తికి అంగీకారము తెలియజేశాడు. అంత శ్రీహరి నందిని ప్రేరేపించగా, నంది తన కొమ్ములతో గజానురుని చీల్చి సంహరించాడు. మహేశ్వరుడు గజానుర గర్భమునుండి బయటకు వచ్చాడు. విష్ణుమూర్తిని స్తుతించాడు. ‘దుష్టాత్ములకు ఇటువంటి వర మును ఇవ్వరాదు. ఇచ్చినచో పామునకు పాలుపోసినట్లవుతుందని సూచించారు. బ్రహ్మాది దేవతలకు వీడ్కోలు చెప్పి శ్రీహరి వైకుంఠమునకు వెళ్ళగా, శివుడు నందినెక్కి కైలాసమునకు వెళ్ళాడు.

వినాయకోత్సత్తి

కైలాసంలో పార్వతి భర్త రాకను గురించి విని సంతోషించింది. స్వాగతం చెప్పేందుకు స్నానాలంకార ప్రయత్నములో తనకై ఉంచిన నలుగు పిండితో పరధ్యానముగా ఒక ప్రతిమను చేసినది. అది చూడ ముచ్చటైన బాలుడుగా కనిపించింది. దానికి ప్రాణం పోయాలనిపించి, తన తండ్రి ద్వారా పొందిన మంత్రంతో ఆ ప్రతిమను ప్రాణప్రతిష్ఠ చేసింది. ఆ దివ్యసుందరుని వాకిట్లో వుంచి, ఎవరినీ లోనికి రానివ్వ రాదని చెప్పి లోపలకు వెళ్ళింది.

శివుడు తిరిగి వచ్చాడు. వాకిట్లో వున్న బాలుడు పరమశివుణ్ణి అభ్యంతర మందిరంలోనికి పోనివ్వకుండా అడ్డుకున్నాడు. తన ఇంట్లో తనకే అవరోధమా అని శివుడు కోపంతో రగిలిపోయాడు. రౌద్రంతో ఆ బాలుని శిరచ్ఛేదనము చేసి, లోపలికి వెళ్లాడు. జరిగిన దానిని విని పార్వతి విలపించినది. శివుడు కూడా చింతించాడు. వెంటనే తన వద్దనున్న గజాసురుని శిరమును ఆ బాలుని మొండెము నకు అతికించి ఆ శిరమునకు శాశ్వతత్వమును, త్రిలోక పూజ్యతను కలిగించాడు. గణేశుడు గజాననుడై, శివపార్వతుల ముద్దుల పట్టియైనాడు. ఆ తరు వాత శివపార్వతులకు కుమారస్వామి జన్మించాడు.

విఘ్నేశాధిపత్యం

ఒకనాడు దేవతలు, మునులు, మానవులు, పరమేశ్వరుని సేవించి విఘ్నములకు ఒక ఆధిపతిని ఇమ్మని కోరారు. గజాననుడు తాను జ్యేష్ఠుడను గనుక ఆధిపత్యము తనకు ఇమ్మని కోరాడు. గజాననుడు మరుగుజ్జువాడు, అసర్వుడు, అసమర్థుడు కాబట్టి ఆధిపత్యము తనకే ఇవ్వాలని కుమారస్వామి తండ్రిని వేడుకున్నారు. అందుకు శివుడు తన కుమారుల నుద్దేశించి “మీ ఇరువురిలో ఎవరు ముల్లోకములలోని పవిత్ర నదులన్నింటిలో స్నానములు చేసి ముందుగా నా వద్దకు వస్తారో వారికి ఈ ఆధిపత్యం లభిస్తుందని చెప్పాడు. అంత కుమారస్వామి చురుకుగా, సులువుగా సాగివెళ్ళాడు. గజాననుడు అచేతనుడయ్యాడు. మందగమనుడైన తాను ముల్లోకాల్లోని నదులన్నింటిలో వేగంగా స్నానం చేసి రావడం కష్టసాధ్యమని, తరుణోపాయం చెప్పమని తండ్రిని వేడు కున్నాడు. వినాయకుని బుద్ధిసూక్ష్మతకు మురిసిపోయిన శివుడు ఫల దాయకమగు నారాయణ మంత్రమును అనుగ్రహించాడు. నారములు అనగా జలములు, జలములన్నియూ నారాయణుని అధీనములు. అనగా నారాయణ మంత్రం అధీనంలో వుంటాయి. వినాయకుడు ఈ మంత్రం చదువుతూ తల్లిదండ్రుల చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేయడం ప్రారంభించాడు. ఆ మంత్ర ప్రభావమున ప్రతితీర్థ స్నానమందును కుమారస్వామికన్నా ముందే వినాయకుడు ప్రత్యక్షం కావడం ప్రారంభించాడు. ఇలా మూడు కోట్ల యాభైలక్షల నదులలో వినాయకుడి ముందుగా స్నానమాచరించడం చూసి కుమారస్వామి ఆశ్చర్యపడి కైలాసమునకు వెళ్ళాడు.

తండ్రి సమీపమున ఉన్న గజాననుని చూచి నమస్కరించి “తండ్రి! అన్నగారి మహిమ తెలియక ఆధిపత్యం అడిగాను, క్షమించండి, ఈ ఆధిపత్యం అన్నగారికే ఇమ్మ”ని ప్రార్థించాడు.

చంద్రుని పరహాసం

అంత పరమేశ్వరుడు భాద్రపద శుద్ధ చవితినాడు గజాననుకి విఘ్నే శాధిపత్యం ఇచ్చాడు. అనాడు సర్వదేశస్థులు విఘ్నేశ్వరునికి తమ శక్తి కొలది కుడుములు, అపూపములు మున్నగు పిండిపంటలు, టెంకా యలు, తేనె, అరటిపండ్లు, పానకం, వడపప్పు మొదలగునవి సమర్పించి పూజించగా, విఘ్నేశ్వరుడు సంతుష్టుడై కుడుములు మున్నగునవి కొన్ని భక్షించి, కొన్ని వాహనమునకిచ్చి, కొన్నిచేత ధరించి మందగమనమున సూర్యాస్తమయ వేళకు కైలాసమునకు వెళ్ళి తల్లిదండ్రులకు ప్రణామం చేయబోయాడు. ఉదరం భూమికానిన చేతులు భూమికానక ఇబ్బంది పడుచుండగా శివుని శిరమందున్న చంద్రుడు వినాయకుడి అవస్థ చూసి వికటముగా నవ్వాడు. అంత రాజదృష్టి సోకిన రాలుగూడ నుగ్గవుతాయి అనే సామెత నిజమగునట్లు విఘ్నేశ్వరుని గర్భంబు పగిలి, అందున్న కుడుములన్నీ ఆ ప్రదేశంలో పడ్డాయి. అతడు మృతిచెందాడు. అంత పార్వతి శోకించుచూ చంద్రుని చూచి “పాపాత్ముడా! నీ దృష్టి తగిలి నా కుమారుడు మరణించాడు కాబట్టి నిన్ను చూసిన వారు పాపాత్ములై నీలాపనిందల పొందురుగాక” అని శపించింది.

ఋషిపత్నులకు నీలాపనిందలు

ఆ సమయంలో సప్తమహర్షులు యజ్ఞంచేస్తూ తమ భార్యలతో అగ్ని ప్రదక్షిణము చేస్తున్నారు. అగ్నిదేవుడు ఋషిపత్నులను మోహించి, శాపభయంతో అశక్తుడై క్షీణించడం ప్రారంభించాడు. అగ్ని భార్యయైన స్వాహాదేవి అది గ్రహించి అరుంధతి రూపముదక్క మిగిలిన ఋషి పత్నుల రూపము ధరించి పతికి ప్రియము చేసేందుకు ప్రయత్నించింది. అగ్ని దేవునితో నున్నవారు తమ భార్యలేయని శంకించి, ఋషులు తమ భార్యలను విడనాడారు. పార్వతీ శాపానంతరం ఋషిపత్నులు చంద్రుని చూచుటచే వీరికి ఈ నీలాపనింద కలిగింది.

దేవతలు, మునులు ఋషిపత్నులకు వచ్చిన ఆపదను పరమేశ్వరునికి తెలుపగా, అతడు సర్వజ్ఞుండగుటచే అగ్నిహోత్రుని భార్యయే ఋషిపత్నుల రూపం ధరించిందని చెప్పి ఋషులను సమాధాన పరిచాడు. అంత బ్రహ్మ కైలాసమునకు వచ్చాడు. మహేశ్వరుల సేవించి మృతుండై పడి ఉన్న విఘ్నేశ్వరుని బ్రతికించాడు. పార్వతీ పరమేశ్వరులు సంతోషించారు. అంత దేవాదులు “ఓ పార్వతీ! నీ శాపమువల్ల ముల్లోకాలకు కీడువాటిల్లింది కాబట్టి శాపాన్ని ఉపసంహించుకోవా”లని ప్రార్థించారు. తనయుడు మరల బతకడంతో పార్వతి చాలా సంతోషించింది. కుమారుని చేరదీసి ముద్దాడింది “ఏ రోజున విఘ్నేశ్వరుని చూచి చంద్రుడు నవ్వాడో ఆ రోజున చంద్రుని

చూడరాదు” అని శాపాన్ని సడలించింది. అంత బ్రహ్మాదులు భాద్రపద శుద్ధ చవితి నాడు మాత్రము చంద్రుని చూడక జాగరూకులై సుఖంబుగ నుండిరి. ఇలా కొంతకాలం గడచెను.

శమంతకోపాఖ్యానం

ద్వాపరయుగమున నారదుడు ద్వారకావాసియగు శ్రీకృష్ణుని దర్శించి, స్తుతిం చెడు. మాటల సందర్భంగా స్వామీ ! సాయంకాలమయింది. నేడు వినాయక చవితి కాబట్టి పార్వతీదేవి శాపం కారణంగా చంద్రుని చూడరాదు. ఒక సెలవు అని పూర్వవృత్తాంతమంతయూ శ్రీకృష్ణునికి చెప్పి నారదుడు స్వర్గలోకమునకు వెళ్ళాడు. అంతట కృష్ణుడు ఆనాటి రాత్రి చంద్రుణ్ణి ఎవరూ చూడరాదని పట్టణంలో చాటించాడు. క్షీరప్రియుడగు శ్రీకృష్ణుడు నాటి రాత్రి తాను ఆకాశం వంక చూడక గోష్ఠమునకు పోయి పాలుపిడుకుతూ పాలలో చంద్రుని ప్రతిబింబమును చూశాడు. “అహ! ఇక నాకెట్టి అపనింద రానున్నదో” అని అనుకున్నాడు.

కొన్నాళ్ళకు సత్రాజిత్తు సూర్యవరముచే శమంతకమణిని సంపాదించి ద్వారకాపట్టణమునకు శ్రీకృష్ణ దర్శనార్థమై వెళ్ళాడు. శ్రీకృష్ణుడు మర్యాదచేసి ఆ మణిని మన రాజుకిమ్మని అడిగాడు. రోజుకు ఎనిమిది బారువుల బంగారమిచ్చు దానిని ఏఅవునకైన నెవ్వరు ఇవ్వరనిన సత్రాజిత్తు తిరస్కరించాడు. అంత ఒకనాడు సత్రాజిత్తు తమ్ముడు ప్రసేనుడు ఆ శమంతకమణిని కంఠమున ధరించి వేటాడడానికి అడవికి వెళ్ళాడు. ఒకసంహం ఆ మణిని మాంసఖండమని భ్రమించి అతడిని చంపి ఆ మణిని తీసుకుపోతుండగా ఒక భల్లూకం ఆ సింహాన్ని చంపి మణిని తన కుమార్తె జాంబవంతికి ఆటవస్తువుగ ఇచ్చింది. మరునాడు సత్రాజిత్తు తమ్ముని మృతివిని, కృష్ణుడు, మణి ఇవ్వలేదని నా సోదరుని చంపి రత్నం అపహరించాడని పట్టణమున చాటించాడు. అది కృష్ణుడు విని చవితి నాడు పాలలో చంద్రబింబమును చూచిన దోషఫలమని అను కున్నాడు. దానినిబాపుకొనుటకై బంధు సమేతుడై అరణ్యమునకు పోయి వెదుకగా ఒకచోట ప్రసేనుని కళేబరము, సింహం కాలిజాడలు, పిదప ఎలుగుబంటి అడుగులు కనిపించాయి. ఆ దారిన పోవుచుండగా ఒక పర్వత గుహ ద్వారంబును చూచి పరివారమును అక్కడ విడిచి కృష్ణుడు గుహలోపలికి వెళ్ళాడు. అచట బాలిక ఉయ్యాలపై కట్టిన మణిని శ్రీకృష్ణుడు చూశాడు. దానిని తీసుకొని వెనక్కు వస్తుండగా బాలిక ఏడవడం ప్రారంభించింది.

అంత జాంబవంతుడు ఆవేశంగా వచ్చి శ్రీకృష్ణుని పైబడి అరచుచు, గోళ్ళతో గుచ్చుతూ, కోరలతో కొరుకుతూ ఘోరముగ యుద్ధము చేసెను. కృష్ణుడు వానిని బడద్రోసి వృక్షములు, రాళ్ళతోను, తుదకు ముష్టిఘాతములతోను రాత్రింబవళ్ళు తెలియక ఇరవై ఎనిమిది రోజులు యుద్ధము చేసెను. క్రమంగా జాంబవంతుని బలం క్షీణించింది. తననే ఓడిస్తున్నవ్యక్తి రావణహంతకుడగు శ్రీరాముడే అని తెలుసు

కున్నాడు. అంజలి ఘటించి దేవాదిదేవా! ఆర్తజనపోషా! భక్తరక్షా నిన్ను శ్రీరామ చంద్రునిగా తెలిసికొంటిని. ఆ కాలమున నాయందలి వాత్సల్యముచే వరం కోరు కొమ్మునగా, నా బుద్ధిమాంద్యమున మీతో ద్వంద్వయుద్ధం జేయవలెనని కోరుకున్నాను. భవిష్యత్తులో నీకోరిక నెరవేరుతుందని మీరు సెలవిచ్చితిరి. అదిమొదలు మీనామ స్మరణచేయుచూ అనేకయుగములు గడిపాను, ఇప్పుడు తాము నా నివాసమునకు దయచేసి నా కోరిక నెరవేర్చారు. నాకు ఇకజీవితేచ్ఛలేదు. నాఅపరాధములు క్షమించి కాపాడుము. నీకన్న వేరు దిక్కులేదు” అంటూ భీతిచే పరిపరి విధముల ప్రార్థింప శ్రీకృష్ణుడు దయాళుడై జాంబవంతుని శరీరమంతయూ తన హస్తములచే నిమిరి భయం పోగొట్టి ఇలాఅన్నాడు. శమంతకమణిని అపహరించినట్లు నాపై ఆరోపణ వచ్చింది. అపనింద బాపుకొనుటకు ఇటువచ్చాను. కాబట్టి మణిని ఇవ్వమని కోరాడు. జాంబవంతుడు శ్రీకృష్ణునికి మణి సహితముగ తనకుమార్తెనగు జాంబవతిని కానుకగా ఇచ్చాడు. అంత తన ఆలస్య మునకు పరితపించు బంధుమిత్ర సైన్యంబులకు ఆనందం కలిగించి కన్యారత్నంతోను, మణితోను శ్రీకృష్ణుడు పురం చేరుకున్నాడు. సత్రాజిత్తును రప్పించి పిన్న పెద్దలను ఒకచోట చేర్చి యావత్ వృత్తాంతమును చెప్పాడు. శమంతకమణి సత్రాజిత్తుకు తిరిగి ఇచ్చేశాడు. దాంతో సత్రాజిత్తు “అయ్యో! లేనిపోని నిందమోపి దోషము నకు పాల్పడితి”నని విచారించి మణిసహితముగ తన కూతురుగు సత్యభామను భార్యగా సమర్పించి, తప్పు క్షమింపుమని వేడుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామను గైకొని మణివలదని తిరిగిఇచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుడు శుభముహూర్త మున జాంబవంతీ సత్యభామలను పరిణయమాడాడు. అంత దేవాదులు, మునులు స్తుతించి “మీరు సమర్థులు గనుక నీలాప నింద బాపుకొంటిరి మాకేమిగతి” యని ప్రార్థింప శ్రీకృష్ణుడు దయాళుడై “భాద్రపద శుద్ధ చతుర్ధిని ప్రమాదవశంబున చంద్ర దర్శనమయ్యేనే ఆనాడు గణపతిని యధావిధి పూజించి ఈ శమంతకమణి కథను విని అక్షతలు శిరంబున దాల్చువారు నీలాపనిందలు పొందకుండురుగాక” అని చెప్పాడు. అంత దేవాదులు సంతోషించి, తమ ఇళ్ళకువెళ్ళి ప్రతిసంవత్సరం భాద్రపద శుద్ధ చతుర్ధి యందు దేవతలు, మహర్షులు, మానవులు తమతమ శక్తి కొలది గణపతిని పూజించి అభీష్టసిద్ధి పొందుతూ సుఖ సంతోషాలతో వున్నారు.

సర్వజనాః సుఖినోభవంతు.

పూజకు కావలసిన సామగ్రి

పసుపు, కుంకుమ, గంధం, అగరువత్తులు, కర్పూరం, తమల పాకులు, వక్కలు, పూలు, పూలదండలు, అరటిపండ్లు, కొబ్బరి కాయలు, బెల్లం లేదా పంచదార, పంచామృతాలు, తోరము, దీపారాధన కుండులు, నెయ్యి లేక నూనె, దీపారాధన వత్తులు. వినాయకుడి ప్రతిమ, 21 రకాల ఆకులు, ఉండ్రాళ్ళు, పాయసం, భక్ష్యాలు.